

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa-aseamista ja eräistä tutkista sekä avaruustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa-aseamista ja eräistä tutkista sekä avaruustoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 113/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 30/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

maa-aseamista ja eräistä tutkista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sovelletamisala

Tätä lakia sovelletaan maa-aseman ja tutkan perustamiseen ja maa-asema- ja tutkatoimintaan Suomen valtion alueella sekä Suomessa rekisteröidyssä ajoneuvossa ja aluksessa.

Lakia ei sovelleta:

- 1) sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 136 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitetun radioviestinnän lähetykseen eikä vastaanottoon;
- 2) lyhytaikaiseen satelliittiradioliikenteen ohjelmantuotantoyhteyteen tai koeluonteiseen käyttöön, joille on myönnetty radiolupa; eikä
- 3) päätelaitteen käyttöön, jos laitteen käyttöön ei sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:n 3 momentin nojalla tarvita lupaa, eikä vastaavan päätelaitteen käyttöön kansainvälisessä liikenteessä olevissa aluksissa.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

Edellä 2 momentissa säädetystä poiketen lakia sovelletaan kuitenkin muulla kuin tavanomaisella päätelaitteella tapahtuvaan radiopaikannussatelliittiviestinnän vastaanottoon, jonka pääasiallisena tarkoituksena on muu kuin viestintäverkkojen synkronointi, radionavigointi tai muu tavanomainen aika- tai paikkatiedon hyödyntäminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *maa-asemalla* lähetintä, joka voi lähettää tietoa tai signaaleja avaruudessa sijaitsevaan järjestelmään, tai vastaanotinta, joka voi vastaanottaa tietoa tai signaaleja avaruudessa sijaitsevasta järjestelmästä, sekä tällaisen tiedon tai signaalien säilyttämiseen, prosessointiin ja siirtämiseen ja muuhun käsittelyyn tarkoitettua laitteistoa;

2) *maa-asematoiminnalla* tiedon tai signaalien lähettämistä avaruuteen tai vastaanottamista avaruudesta maa-asemaa käyttäen sekä niiden käsittelyä;

3) *tutkalla* lähetintä, joka lähettää radiosignaaleja tai laserpulsseja avaruudessa tai yläilmakehässä oleviin kohteisiin, ja lähettimen yhteydessä sijaitsevaa tai erillistä vastaanotinta, joka käsittelee kohteesta heijastuneita tutkakaikuja, sekä tällaisen tiedon tai signaalien säilyttämiseen, prosessointiin ja siirtämiseen ja muuhun käsittelyyn tarvittavaa laitteistoa;

4) *tutkatoiminnalla* radiosignaalien tai laserpulssien lähettämistä avaruuteen tai yläilmakehään tai vastaanottamista avaruudesta tai yläilmakehästä tutkaa käyttäen sekä radiosignaalien tai laserpulssien käsittelyä;

5) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa tai jonka on tarkoitus harjoittaa maa-asema- tai tutkatoimintaa tai joka tosiasiallisesti vastaa tällaisesta toiminnasta;

6) *maa-asemadatalle* maa-aseman tai tutkan välittämiä tai vastaanottamia signaaleita ja tietoa sekä niistä johdettuja muita kuin sellaisia tuotteita, jotka eivät pääasiallisesti perustu laitteiston välittämiin signaaleihin tai tietoihin vaan on saatu loppupäätelminä eri tietojen yhdistelyn tai manipuloinnin taikka näihin perustuvien laskelmien kautta, signaalien ja taltioitujen tietojen käsittely- tai varastointivaiheesta taikka lähetys- tai esitystavasta riippumatta.

3 §

Viranomaisen maa-asema- ja tutkatoiminta

Tämän lain 4, 7, 8, 10, 17 ja 18 §:ää ei sovelleta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1—7 kohdissa tarkoitetun viranomaisen harjoittamaan maa-asema- tai tutkatoimintaan eikä Euroopan unionin toimielimen tai viraston Suomen alueella harjoittamaan maa-asema- tai tutkatoimintaan, ellei kyseessä ole niiden harjoittama kaupallinen maa-asema- tai tutkatoiminta. Tämän lain 5 §:ää ei sovelleta edellä tarkoitettujen viranomaisten harjoittamaan maa-asema- tai tutkatoimintaan. Lain 13 §:ää ei sovelleta Puolustusvoimiin.

Maa-asema- tai tutkatoimintaa harjoittavan viranomaisen tulee ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle harjoittamastaan maa-asema- tai tutkatoiminnasta sekä mahdollisista muutoksista siinä. Maa-asema- tai tutkatoimintaa harjoittavan viranomaisen tulee myös ilmoittaa Liikenne- ja

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

viestintävirastolle, jos toiminta siirretään toiselle viranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus ei koske Puolustusvoimien maa-asema- ja tutkatoimintaa.

Tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta ja ilmoituksessa annettavista tiedoista ja asiakirjoista voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä.

4 §

Toiminnan luvanvaraisuus

Maa-aseman tai tutkan saa perustaa ja maa-asema- ja tutkatoimintaa harjoittaa vain, jos Liikenne- ja viestintävirasto on myöntänyt etukäteen siihen luvan. Jos luvan myöntäminen ilmeisesti vaikuttaisi kansalliseen turvallisuuteen, luvan myöntää kuitenkin valtioneuvosto. Lupa myönnetään määräajaksi, enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Lupa voidaan liittää toiminnan turvallisuuden ja valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja. Lupa voidaan lisäksi liittää ehtoja maa-asema- ja tutkatoiminnan harjoittajan asiakkaista ja 6 §:ssä säädetystä turvallisuusvaatimuksista.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) toiminnanharjoittaja on arvioitu 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla luotettavaksi;
- 2) toiminnanharjoittaja on antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen 6 §:ssä säädettyjen turvallisuusvaatimusten täyttymisestä;
- 3) toiminnanharjoittaja on antanut Liikenne- ja viestintävirastolle selvityksen käytössään olevista asiakkaan tuntemiseen liittyvistä menettelytavoista;
- 4) maa-asema- ja tutkatoiminta ei ole ristiriidassa Suomen kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa; ja
- 5) lähettävälle maa-asemalle tai tutkalle on myönnetty tai sille on haettu sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:ssä tarkoitettu radiolupa.

Toiminnanharjoittajan on hakemuksessaan esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Toiminnanharjoittajan on lisäksi esitettävä selvitys maa-asema- tai tutkatoiminnan asiakkaista ja asiakasryhmistä sekä omistussuhteistaan.

Tarkempia säännöksiä luvan hakemisesta ja lupahakemuksessa annettavista tiedoista ja asiakirjoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Toiminnanharjoittajan luotettavuus

Jos toiminnanharjoittaja on oikeushenkilö, vaatimus 4 §:n 2 momentin 1 kohdassa edellytetyistä luotettavuudesta koskee myös toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimitusjohtajan jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös maa-asema- tai tutkatoimintaa harjoittavan oikeushenkilön omistajia, joilla on vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksessä.

Henkilöä ei pidetä luotettavana, jos:

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

1) hänet on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan maa-asema- tai tutkatoimintaa;

2) hänen on muutoin asemansa tai toimintansa perusteella katsottava olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan maa-asema- tai tutkatoimintaa kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa yhteensopivalla tavalla;

3) häntä koskevia liiketoimintakieltoja on merkitty viranomaisen rekisteriin tai luottotietorekisteriin; tai

4) hän on konkurssissa taikka ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan ja voidaan katsoa, että tämä altistaa henkilön hyväksikäytölle, painostukselle, lahjomiselle tai muulle epäasialliselle vaikuttamiselle tai on muutoin omiaan vaarantamaan hänen mahdollisuuksiaan ja kykyjään huolehtia tämän lain tai sen nojalla annetun luvan tai luvan ehtojen mukaisista velvollisuuksistaan riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti.

Toimivaltaisen viranomaisen on luonnollisen henkilön luotettavuuden arvioinnin lopputulosta harkitessaan otettava erityisesti huomioon henkilön toiminnan ja taustojen merkittävyys koko toiminnanharjoittajan kannalta suhteessa maa-asema- tai tutkatoiminnan harjoittamiseen. Luotettavuuden arviointi perustuu kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon henkilön asema ja määräysvalta maa-asema- tai tutkatoimintaa harjoittavassa yhteisössä.

Edellä 2 momentin 1 kohdan mukaiseksi selvitykseksi on hyväksyttävä rikosrekisterilain (770/1993) nojalla saatavat tiedot ja ulkomaisen henkilön osalta tämän alkuperämaan tai sijoittautumismaan toimivaltaisen viranomaisen antama ote rikosrekisteristä. Rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi. Jollei ulkomaisen henkilön sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi on hyväksyttävä henkilön sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valaehdotus tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta hakemuksen vastaanottohetkeen.

6 §

Turvallisuusvaatimukset

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava maa-asemansa tai tutkansa ja maa-asema- tai tutkatoimintansa turvallisuuteen kohdistuvien riskien hallinnasta. Toiminnan ja toiminnanharjoittajan on täytettävä seuraavat turvallisuusvaatimukset:

1) maa-asemadatan lähetys ja vastaanotto sekä muu käsittely on tietoturvallista ja maa-asema tai tutka on riittävällä tavalla suojattu ulkoisilta häiriöiltä ja tietoturvauhilta;

2) ulkopuolisilla tahoilla ei ole oikeudetonta pääsyä toiminnassa käytettäviin tiloihin eikä laitteisiin, joista maa-asemaa tai tutkaa ohjataan tai joita käytetään maa-asemadatan hallintaan;

3) maa-asemaan tai tutkaan kohdistuvat tietoturvaloukkaukset ja -uhat sekä maa-aseman tai tutkan toimivuutta merkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt voidaan havaita;

4) maa-asemalle tai tutkalle annetut komennot, käytetyt salausten menetelmät ja salaussavaimet, komentojen aika ja reitit sekä muut tarpeelliset lokitiedot säilytetään neljä vuotta;

5) maa-asemadataa ei toimiteta sotilaalliseen käyttöön Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asevientikieltoon asettamaan maahan eikä muuhun Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asettamien pakotteiden vastaiseen käyttöön;

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

6) toiminnan jatkuvuudesta ja kriisitilanteiden hallinnasta on huolehdittu ja häiriöistä palautumiseen on varauduttu sekä toiminnan kannalta keskeisten sähköisten järjestelmien toimitusketjun turvallisuus on varmistettu; ja

7) riskienhallintamenettelyä ja tietojärjestelmäturvallisuuden varmistamista koskevat käytännöt dokumentoidaan.

Edellä 1 momentin 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on suhteutettava toiminnan riskeihin, toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä käytettävissä oleviin teknisiin mahdollisuuksiin torjua uhka.

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava viipymättä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos sillä on syytä epäillä luovuttaneensa maa-asemadataa tarkoituksiin, joiden se epäilee vaarantavan kansallista turvallisuutta tai Suomen kansainvälisten velvoitteiden noudattamisen taikka olevan ristiriidassa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa. Sama koskee tilanteita, joissa toiminnanharjoittaja havaitsee, että maa-asemalla tai tutkalla lähetettyyn tai vastaanotettuun maa-asemadataan on päässyt käsiksi henkilö, jolla ei siihen ole oikeutta.

Tarkempia säännöksiä maa-asematoiminnan ja tutkatoiminnan turvallisesta harjoittamisesta ja turvallisuuteen vaikuttavien järjestelmien ja laitteiden vähimmäisvaatimuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Maa-asema- tai tutkatoimintaa koskevan luvan siirtäminen

Maa-asema- tai tutkatoimintaa koskevaa lupaa ei saa siirtää muulle kuin toiminnanharjoittajan kanssa samaan kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluvalla yritykselle. Konsernin sisäisestä siirrosta on ilmoitettava välittömästi luvan myöntäneelle viranomaiselle.

Jos kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta tai vastaava tosiasiallinen määräysvalta toiminnanharjoittajaan nähden muuttuu, määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi luvan myöntäneelle viranomaiselle.

8 §

Luvan muuttaminen ja peruuttaminen

Luvan myöntänyt viranomainen voi muuttaa maa-asema- tai tutkatoiminnan harjoittamiseen myönnettyä lupaa tai peruuttaa luvan, jos:

1) lupahakemuksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat vaikuttaneet luvan myöntämistä koskevaan harkintaan;

2) toiminnanharjoittaja tai maa-asema- tai tutkatoiminta ei enää täytä 4 §:ssä säädettyjä luvan myöntämisen edellytyksiä;

3) toiminnanharjoittaja on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka luvan ehtoja;

4) luvan muuttaminen tai peruuttaminen on välttämätöntä Suomen kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vuoksi; tai

5) toiminnanharjoittaja siirtää luvan vastoin 7 §:ssä säädettyä tai mainitussa pykälässä tarkoitettua määräysvallan muutos tätä edellyttää.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

Luvan myöntänyt viranomainen voi jättää luvan peruuttamatta 7 §:ssä tarkoitetusta määräysvallan muutoksesta huolimatta, jos on ilmeistä, että luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja toiminta jatkuu luvan ehtojen mukaisena. Lupaa voidaan tällöin muuttaa määräysvallan muutoksen edellyttämin osin ja lupa voidaan liittää maa-asema- tai tutkatoiminnan turvallisen harjoittamisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja ehtoja muuttunutta tilannetta vastaavasti.

Lupaviranomaisen on ennen luvan muuttamista tai peruuttamista asetettava toiminnanharjoittajalle kohtuullinen määräaika korjata puute, virhe, rikkomus tai laiminlyönti. Lupa voidaan peruuttaa vain erityisen painavista syistä tilanteissa, joissa luvan muuttaminen ei ole mahdollista. Jos lupa peruutetaan muulla kuin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla perusteella, peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että luvan haltija ei kehotuksesta huolimatta ole kohtuullisessa määräajassa korjannut puutetta, virhettä, rikkomusta tai laiminlyöntiä.

Luvan myöntänyt viranomainen voi asettaa luvan muuttamista tai peruuttamista koskevassa päätöksessään tarpeellisia ehtoja maa-asema- tai tutkatoiminnan turvallisesta jatkamisesta tai lopettamisesta. Peruuttaessaan luvan sen myöntänyt viranomainen voi myös määrätä, että toiminnanharjoittajan on siirrettävä maa-asema- tai tutkatoiminta toisen toiminnanharjoittajan tai viranomaisen jatkettavaksi.

9 §

Valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista.

10 §

Tiedonantovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain Liikenne- ja viestintävirastolle selvitys harjoittamastaan maa-asematoiminnasta ja tiedot asiakkaistaan.

Toiminnanharjoittajan on viipymättä annettava Liikenne- ja viestintävirastolle tiedot muutoksista, jotka voivat vaikuttaa 4 §:ssä säädettyihin luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös maa-asema- tai tutkatoiminnan asiakas- ja omistussuhteiden muutoksista viipymättä.

Tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun selvityksen sisällöstä ja annettavista tiedoista voidaan antaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä.

11 §

Häiriöilmoitukset Liikenne- ja viestintävirastolle

Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava maa-asema- tai tutkatoimintaan kohdistuvasta tai sitä uhkaavasta merkittävästä tietoturvallisuuteen liittyvästä häiriöstä Liikenne- ja viestintävirastolle viipymättä, kuitenkin 24 tunnin kuluessa siitä, kun tapahtuma on tullut sen tietoon. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään.

12 §

Liikenne- ja viestintäviraston oikeus saada tietoja

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada toiminnanharjoittajalta tai sen lukuun toimivalta salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä tarpeelliset tiedot tässä laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi. Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta saada tietoja viesteistä, välitystiedoista ja sijaintitiedoista säädetään 14 §:ssä.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot toiminnanharjoittajasta sekä sen hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä, toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, vastuunalaisista yhtiömiehistä sekä muista ylimpään johtoon kuuluvista. Oikeus saada tietoja koskee myös sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetun sakkorekisterin tietoja.

13 §

Tarkastusoikeus

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus suorittaa 9 §:n mukaisessa valvonnassa tarpeellisia toiminnanharjoittajaan ja maa-asema- ja tutkatoimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Liikenne- ja viestintävirasto voi teettää tarkastuksen toisella viranomaisella tai, lukuun ottamatta Puolustusvoimien lukuun toteutettua maa-asema- tai tutkatoimintaa, riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Liikenne- ja viestintävirastolla, tarkastusta tekevällä toisella viranomaisella ja riippumattomalla asiantuntijalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa toiminnanharjoittajan hallinnassa tai käytössä oleviin maa-asema- tai tutkatoiminnan harjoittamiseen käytettäviin tai käytettyihin tiloihin ja muille alueille, joilla on merkitystä maa-asema- tai tutkatoiminnan valvonnassa. Liikenne- ja viestintävirastolla, tarkastusta tekevällä toisella viranomaisella ja riippumattomalla asiantuntijalla on salassapitosäännösten tai muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada tutkittavakseen valvontatehtävän kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot, mukaan lukien tarkastuksen kohteena olevaa tietojärjestelmää tai tietoliikennejärjestelyjä koskevat tiedot.

Liikenne- ja viestintävirastolla, tarkastusta tekevällä toisella viranomaisella ja riippumattomalla asiantuntijalla on tarkastusta suorittaessaan myös oikeus päästä maa-asemadataan ja maa-asema- ja tutkatoiminnassa käytettyyn tietojärjestelmään siinä laajuudessa kuin on välttämätöntä 4 ja 6 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä lupaehtojen noudattamisen valvomista varten. Liikenne- ja viestintävirastolla, tarkastusta tekevällä toisella viranomaisella ja riippumattomalla asiantuntijalla on lisäksi tätä varten oikeus toteuttaa tarpeellisia tietoturvasankauksia. Sähköisten viestien, välitystietojen ja sijaintitietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä 14 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa tarkastuksen saa toimittaa ainoastaan viranomaisen ja vain, jos on olemassa perusteltu ja yksilöity syy epäillä tätä lakia rikotun tai rikottavan tavalla, josta voi olla seuraamuksena rikoslaissa (39/1889) säädetty rangaistus, ja jos pääsy pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyyn tilaan on rikkomuksen selvittämiseksi välttämätöntä.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

14 §

Tiedonsaantioikeus sähköistä viestintää koskevista tiedoista

Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada toiminnanharjoittajalta välitystiedot, sijaintitiedot ja viestit, jos ne ovat tarpeen 6 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten tai lupaehtojen noudattamisen valvomista varten tai merkittävien tietoturvaloukkausten tai uhkien selvittämiseksi.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tarkkailla ja käyttää myös muun kuin yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitetun radiolähetyksen välitystietoja ja sisältöä, jos se on tarpeen 6 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten tai lupaehtojen noudattamisen valvomista varten.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa tarkkailussa ja käytössä sekä 13 §:n 3 momentissa tarkoitettussa maa-asemadataan tai tietojärjestelmään kohdistuvassa tarkastuksessa ei saa rajoittaa luottamuksellisen viestin tai yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

Mitä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 319 §:ssä ja 316 §:n 4 momentissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston viesteistä, välitystiedoista, sijaintitiedoista sekä luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta saamien ja hankkimien tietojen salassapidosta, luovuttamisesta ja hävittämisestä, sovelletaan myös Liikenne- ja viestintäviraston tämän pykälän nojalla saamiin ja hankkimiin tietoihin.

15 §

Tietojen luovuttaminen ja virka-apu

Liikenne- ja viestintävirastolla sekä puolustusministeriöllä, ulkoministeriöllä, liikenne- ja viestintäministeriöllä, Suojelupoliisilla ja Puolustusvoimilla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada pyynnöstä virka-apua poliisilta ja Puolustusvoimilta tehtäviensä suorittamiseksi 13 §:ssä tarkoitetuissa tarkastuksissa ja 17 §:ssä tarkoitettujen väliaikaisten toimenpiteiden käytäntöön panemiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus luovuttaa tietoja koskee myös 14 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja, jos tiedon luovuttaminen on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaarantumisen arvioimiseksi. Tietojen luovuttamisella ei saa rajoittaa luottamuksellisen viestin eikä yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

Mitä 14 §:n 4 momentissa säädetään tietojen salassapidosta, ei estä tietojen antamista toiselle viranomaiselle, jos se on tarpeen maa-asema- tai tutkatoimintaan liittyvän rikoksen selvittämistä tai syytteenpanoa varten.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

16 §

Valvontapäätös

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja, sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella. Uhkasakosta, keskeyttämisuhasta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

17 §

Väliaikainen päätös

Jos tätä lakia taikka sen nojalla annettua säännöstä, määräystä, päätöstä tai lupaehtoa koskeva virhe tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä vaaraa kansalliselle turvallisuudelle tai maanpuolustukselle, Liikenne- ja viestintävirasto voi väliaikaisena toimenpiteenä keskeyttää vaaraa aiheuttavan maa-asema- tai tutkatoiminnan tai rajoittaa sitä taikka määrätä muista tarvittavista väliaikaisista toimenpiteistä. Päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka, että toiminta keskeytetään osaksi tai kokonaan taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella.

Liikenne- ja viestintäviraston on ennen väliaikaisia toimia koskevan päätöksen antamista varattava sen saajalle tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

18 §

Viranomaismaksut

Tässä laissa säädetyn luvan hakija on velvollinen suorittamaan Liikenne- ja viestintävirastolle hakemuksen yhteydessä maksun, jonka määrä on 2 000 euroa. Hakemusmaksua ei palauteta, vaikka lupahakemuksesta luovuttaisiin tai se hylättäisiin.

Maa-asema- tai tutkatoimintaluvan haltija on velvollinen suorittamaan vuosittaisen valvontamaksun. Valvontamaksua ei palauteta, vaikka maa-asema- tai tutkatoiminnan harjoittaja lopettaisi toimintansa kesken kalenterivuotta.

Maa-asema- ja tutkatoiminnan valvontamaksut ovat seuraavat:

- 1) liiketoimintatarkoituksessa harjoitetusta maa-asema- tai tutkatoiminnasta 1 200 euroa;
- 2) tutkimus- tai koulutustoiminnasta, joka ei ole kaupallista, 300 euroa.

Maksu määrätään maksettavaksi Liikenne- ja viestintäviraston päätöksellä.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

19 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Liikenne- ja viestintäviraston päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettua maa-asema- tai tutkatoimintaa saadaan jatkaa ilman 4 §:ssä tarkoitettua lupaa 12 kuukauden ajan tämän lain voimaantulopäivästä lukien. Toiminta katsotaan aloitetuksi sinä päivänä, jona maa-asema tai tutka on otettu käyttöön.

Laki

avaruustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 1, 3 ja 4 §, 5 §:n 2 momentti, 12—15 ja 17—21 § sekä

lisätään lakiin uusi 2 a luku ja 17 a § seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomen valtion alueella harjoitettavaan avaruustoimintaan.

Lakia sovelletaan lisäksi Suomen valtion alueen ulkopuolella harjoitettavaan avaruustoimintaan, jos avaruustoimintaa:

- 1) harjoitetaan Suomessa rekisteröidyssä aluksessa; tai
- 2) harjoittaa Suomen kansalainen tai oikeushenkilö, jolla on Suomessa kotipaikka.

Tässä laissa säädetään myös satelliittikaukokartoituksesta, jota koskeva tosiasiallinen määräysvalta on Suomessa ja jossa käytettävien yhden tai useamman laitteen tai laitteiston suorituskyyty ylittää valtioneuvoston asetuksessa säädetyt raja-arvot. Tämän lain 11 a, 12—15, 17 ja

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

21 §:ää ei kuitenkaan sovelleta viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitetun viranomaisen harjoittamaan satelliittikaukokartoitukseen, ellei kyseessä ole viranomaisen harjoittama kaupallinen toiminta. Tämän lain 17 a §:ää ei sovelleta edellä tarkoitettujen viranomaisten harjoittamaan avaruustoimintaan tai satelliittikaukokartoitukseen.

Suomen ilmatilassa liikkuvaan avaruusesineeseen sovelletaan soveltuvin osin siviili-ilmailua koskevia säännöksiä.

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta säädetään rikoslain (39/1889) 1 luvussa.

Satelliittikaukokartoituksessa käytettävien laitteiden suorituskykyjen 3 momentissa tarkoitusta raja-arvoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Lain soveltaminen puolustushallinnossa

Tämän lain 5, 8, 11, 11 a—11 d, 12—15, 17, 17 a ja 18—21 §:ää ei sovelleta Puolustusvoimien harjoittamaan avaruustoimintaan eikä satelliittikaukokartoitukseen.

Puolustusministeriölle kuuluu Puolustusvoimien avaruustoiminnan ja satelliittikaukokartoituksen yleinen ohjaus ja valvonta. Pääesikunta valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista Puolustusvoimissa. Pääesikunta toimittaa kerran vuodessa raportin Puolustusvoimien harjoittamasta avaruustoiminnasta ja satelliittikaukokartoituksesta puolustusministeriölle ja työ- ja elinkeinoministeriölle.

Puolustusvoimien avaruustoiminnassa ja satelliittikaukokartoituksessa on varmistettava toiminnan tekniset edellytykset ja toiminnan turvallisuus.

Puolustusvoimien avaruustoiminnan ja satelliittikaukokartoituksen valvonnasta voidaan säättää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *avaruustoiminnalla* avaruusesineen lähettämistä avaruuteen, avaruusesineen operointia ja muuta määräysvaltaa siihen avaruudessa sekä avaruusesineen palauttamista ja palautumista maa-

2) *avaruusesineellä* esinettä, joka on lähetetty tai joka on tarkoitus lähettää avaruuteen, mukaan lukien tällaisen esineen osat, ja laitetta, jota on käytetty tai jota on tarkoitus käyttää esineen lähettämiseksi avaruuteen, mukaan lukien tällaisen laitteen osat;

3) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, joka harjoittaa tai jonka on tarkoitus harjoittaa avaruustoimintaa tai joka tosiasiallisesti vastaa toiminnasta;

4) *satelliittikaukokartoituksella* avaruusesineessä olevan sellaisen laitteen tai laitteiston operointia, joka kykenee havaitsemaan maan tai veden pinnalla tai niiden alapuolella tai ilmassa olevista kohteista taikka toisista avaruusesineistä tai taivaankappaleista säteilevää tai heijastuvaa sähkömagneettista säteilyä ja taltioimaan siitä tietoa;

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

5) *kaukokartoitustoimijalla* luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä, jolla on tosiasiallinen määräysvalta siihen, mitä tietoja satelliittikaukokartoitukseen kykenevillä laitteilla tai laitteistolla kerätään ja taltioidaan;

6) *kaukokartoitusdatalla* kaukokartoitustoimijan hallussa olevia satelliittikaukokartoituksessa käytetyn laitteen tai laitteiston välittämiä signaaleita tai taltioimaa tietoa ja niistä johdettuja muita kuin sellaisia tuotteita, jotka eivät pääasiallisesti perustu laitteen tai laitteiston välittämiin signaaleihin tai tietoihin vaan on saatu loppupäätelminä eri tietojen yhdistelyn tai manipuloinnin taikka näihin perustuvien laskelmien kautta, signaalien ja taltioitujen tietojen varastointivaiheesta taikka lähetys- tai esitystavasta riippumatta.

5 §

Avaruustoiminnan luvanvaraisuus ja luvan myöntämisen edellytykset

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) toiminnanharjoittaja on arvioitu luotettavaksi 17 a §:ssä tarkoitetulla tavalla ja hänellä on tarvittava tekninen asiantuntemus ja taloudelliset edellytykset harjoittaa avaruustoimintaa;

2) toiminnanharjoittaja on toimittanut työ- ja elinkeinoministeriölle arvion avaruustoiminnan riskeistä ja tämän arvion mukaan toiminnasta ei ole erityistä vaaraa ihmisille tai omaisuudelle eikä yleiselle turvallisuudelle;

3) toiminnanharjoittaja pyrkii 10 §:ssä säädetyn mukaisesti estämään avaruusromun syntymisen sekä haitalliset vaikutukset ympäristöön maan pinnalla, ilmakehässä ja avaruudessa;

4) toiminnanharjoittajalla on suunnitelma avaruustoiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä;

5) avaruustoiminta ei ole ristiriidassa kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa;

6) toiminnanharjoittaja täyttää 8 §:ssä säädetty vakuuttamista koskevat vaatimukset;

7) toiminnanharjoittaja noudattaa Kansainvälisen televiestintäliiton voimassa olevia sääntöjä;

8) toiminnanharjoittaja esittää selvityksen voimassa olevien vientivalvontasäännösten noudattamisesta; ja

9) jos avaruustoimintaan kuuluu satelliittikaukokartoitusta, toiminnanharjoittaja noudattaa 2 a luvun säännöksiä.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

2 a luku

Satelliittikaukokartoitus

11 a §

Satelliittikaukokartoituksen luvanvaraisuus ja luvan myöntämisen edellytykset

Satelliittikaukokartoitusta saa harjoittaa vain sellainen kaukokartoitustoimija, jolle työ- ja elinkeinoministeriö on antanut etukäteen luvan siihen. Lupa voidaan myöntää toistaiseksi tai määräajaksi. Lupa voidaan liittää toiminnan turvallisuuden ja valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) kaukokartoitustoimija on arvioitu 17 a §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettavaksi ja sillä on riittävä asiantuntemus ja kyky toteuttaa tarvittavat toimenpiteet satelliittikaukokartoituksessa käytettävien laitteiden tai laitteiston sekä datan suojaamiseksi oikeudettomalta pääsylvä sekä estää niiden käyttö tämän lain vastaisesti;

2) kaukokartoitustoimija on antanut työ- ja elinkeinoministeriölle selvityksen 11 c §:ssä säädettyjen turvallisuusvaatimusten täyttymisestä;

3) kaukokartoitustoimija on antanut työ- ja elinkeinoministeriölle selvityksen satelliittikaukokartoituksessa käytettävien laitteiden tai laitteiston teknisistä ominaisuuksista, mukaan lukien niiden erotuskyky, paikannustarkkuus, aikaresoluutio, taajuuskaistat ja laatu, sekä tiedot toiminnan ohjauskeskuksen sijainnista ja toiminnassa käytettävistä maa-asetuksista;

4) kaukokartoitustoimija on antanut työ- ja elinkeinoministeriölle selvityksen satelliittikaukokartoituksen tarkoituksesta sekä kaukokartoitusdatan käyttötarkoituksesta ja kohderyhmistä;

5) kaukokartoitustoimija on antanut työ- ja elinkeinoministeriölle selvityksen käytössään olevista asiakkaan tunnistamiseen ja tuntemiseen liittyvistä menettelytavoista;

6) satelliittikaukokartoitus ei ole ristiriidassa kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa; ja

7) kaukokartoitustoimija noudattaa Kansainvälisen televiestintäliiton voimassa olevia sääntöjä.

Kaukokartoitustoimijan on lupahakemuksessaan esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä sekä omistussuhteistaan, jos se on oikeushenkilö.

Jos satelliittikaukokartoitus kuuluu avaruustoimintaan, jossa toiminnanharjoittaja ja kaukokartoitustoimija on sama henkilö, voi tämä hakea lupaa satelliittikaukokartoitukseen yhdessä avaruustoimintaan haettavan luvan kanssa. Näissä tapauksissa työ- ja elinkeinoministeriö voi antaa yhteisen lupapäätöksen avaruustoiminnan ja satelliittikaukokartoituksen harjoittamisesta.

Tarkempia säännöksiä luvan hakemisesta ja lupahakemuksessa annettavista tiedoista ja asiakirjoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

11 b §

Viranomaisen satelliittikaukokartoitusta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Satelliittikaukokartoitusta harjoittavan viranomaisen tulee ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle harjoittamastaan satelliittikaukokartoituksesta sekä mahdollisista muutoksista toiminnas-

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

saan. Viranomaisen tulee myös ilmoittaa työ- ja elinkeinoministeriölle, jos toiminta siirretään toiselle viranomaiselle.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta ja ilmoituksessa annettavista tiedoista ja asiakirjoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

11 c §

Satelliittikaukokartoituksen turvallisuusvaatimukset

Kaukokartoitustoimijan on huolehdittava satelliittikaukokartoitukseen ja siinä käytettäviin laitteisiin tai laitteistoon ja tiloihin sekä datan käsittelyyn kohdistuvien riskien hallinnasta. Satelliittikaukokartoituksen ja kaukokartoitustoimijan on täytettävä seuraavat turvallisuusvaatimukset:

1) kaukokartoitusdatan vastaanotto ja käsittely on tietoturvallista ja toiminnassa käytetyt järjestelmät ja laitteet on riittävällä tavalla suojattu ulkoisilta häiriöiltä ja tietoturvauhilta;

2) satelliittikaukokartoituksessa käytettyihin järjestelmiin ja laitteisiin kohdistuvat tietoturvaloukkaukset ja -uhat voidaan havaita;

3) ulkopuolisilla tahoilla ei ole oikeudetonta pääsyä satelliittikaukokartoituksessa käytettäviin laitteisiin ja tiloihin eikä toiminnassa tuotettuun kaukokartoitusdataan;

4) kaukokartoitustoimijalla on käytössään menettelytavat asiakkaan tunnistamiseksi ja tuntemiseksi, joiden avulla voidaan riittävällä varmuudella todeta kenelle ja mihin tarkoitukseen kaukokartoitusdataa luovutetaan;

5) satelliittikaukokartoituksessa käytettävien laitteiden suorituskykyä, käytettävyyttä, laatua ja toimintavarmuutta sekä kaukokartoitusdatan laatua ja eheyttä voidaan seurata sekä laitteiden toimivuutta merkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt havaita; ja

6) lukuun ottamatta Suomen viranomaisten lukuun suoritettavaa kuvaamista, käytössä olevia avaruusesineitä kuvataan vain asianomaisen avaruusesineen omistajan annettua siihen kirjallisen suostumuksen, joka on arkistoitava luotettavasti, jos kuvaamisen tuloksena voidaan saada dataa, joka esittää kyseisen avaruusesineen tarkkuudella, joka ylittää valtioneuvoston asetuksessa säädetyt raja-arvot.

Avaruusesineiden kuvaamisen 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista raja-arvoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkempia säännöksiä satelliittikaukokartoitustoiminnan turvallisesta harjoittamisesta ja turvallisuuteen vaikuttavien laitteiden ja toimintojen vähimmäisvaatimuksista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

11 d §

Kaukokartoitusdatan luovuttaminen

Kaukokartoitusdataa saa luovuttaa vain kaukokartoitustoimijan tunnistamille ja tuntemille asiakkaille.

Kaukokartoitusdataa ei saa luovuttaa sotilaalliseen käyttöön Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asevientikieltoon asettamaan maahan tai muuhun Euroopan unionin tai Yhdistyneiden Kansakuntien asettamien pakotteiden vastaiseen käyttöön.

Kaukokartoitustoimijan on ilmoitettava viipymättä työ- ja elinkeinoministeriölle, jos sillä on syytä epäillä luovuttaneensa kaukokartoitusdataa 2 momentissa tarkoitettuihin tarkoituksiin tai se

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

epäilee luovutuksen muuten vaarantavan kansallista turvallisuutta, Suomen kansainvälisten velvoitteiden noudattamista tai olevan ristiriidassa Suomen ulko- tai turvallisuuspolitiikan kanssa. Sama koskee tilanteita, joissa kaukokartoitustoimija havaitsee, että kaukokartoitusdataan on päässyt käsiksi henkilö, jolla ei siihen ole oikeutta.

Valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa kaukokartoitustoimijan on turvattava etuoikeus saada käyttöönsä kaukokartoitusdataa asianomaisille Suomen viranomaisille, kun nämä katsovat sen olevan tarpeen kansallisen turvallisuuden tai Suomen ulko- tai turvallisuuspoliittisten etujen suojaamiseksi. Tällaisessa tilanteessa kaukokartoitustoimijalla on oikeus saada korvaus viranomaisten etuoikeuden täyttämisestä.

Tarkempia säännöksiä kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaisista asiakkaista tai kaukokartoitusdatan luovutuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Tiedonantovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on viipymättä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedot muutoksista, jotka voivat vaikuttaa 5 §:n 2 momentissa säädettyihin luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin taikka avaruusesineiden rekisteriin merkittyihin tietoihin. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös avaruusesineen omistussuhteiden muutoksista ja avaruustoiminnan lopettamisesta viipymättä.

Sen lisäksi, mitä kaukokartoitustoimijan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään 11 d §:n 3 momentissa, kaukokartoitustoimijan on viipymättä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedot muutoksista, jotka voivat vaikuttaa 11 a §:n 2 momentissa säädettyihin luvan myöntämisen edellytyksiin tai luvan ehtoihin. Kaukokartoitustoimijan on ilmoitettava myös satelliittikaukokartoituksen lopettamisesta viipymättä.

Tarkempia säännöksiä tämän pykälän nojalla annettavista tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

13 §

Luvan muuttaminen ja peruuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi muuttaa avaruustoiminnan tai satelliittikaukokartoituksen harjoittamiseen myönnettyä lupaa tai peruuttaa luvan, jos:

- 1) lupahakemuksessa tai sen liitteissä on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet lupaharkintaan;
- 2) toiminnanharjoittaja tai kaukokartoitustoimija ei enää täytä olennaisia 5 §:n 2 momentissa tai 11 a §:n 2 momentissa säädettyjä luvan myöntämisen edellytyksiä;
- 3) toiminnanharjoittaja tai kaukokartoitustoimija on olennaisella tavalla laiminlyönyt tai rikkonut tässä laissa säädettyä velvollisuutta tai rajoitusta taikka luvan ehtoja; tai
- 4) luvan muuttaminen tai peruuttaminen on välttämätöntä Suomen kansainvälisten sitoumusten tai velvoitteiden vuoksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön on ennen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä asetettava toiminnanharjoittajalle tai kaukokartoitustoimijalle kohtuullinen määräaika korjata puute, vir-

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

he, rikkomus tai laiminlyönti. Satelliittikaukokartoitus on kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriön määräyksestä keskeytettävä välittömästi, jos se on välttämätöntä kansallisen turvallisuuden tai Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten etujen suojaamiseksi taikka Suomen kansainvälisten velvoitteiden noudattamiseksi. Lupa voidaan peruuttaa vain erityisen painavista syistä, jos luvan muuttaminen ei ole mahdollista tai jos luvan haltija ei kehotuksesta huolimatta ole sille asetetussa kohtuullisessa määräajassa korjannut puutetta, virhettä, rikkomusta tai laiminlyöntiä.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi asettaa luvan muuttamista tai peruuttamista koskevassa päätöksessään tarpeellisia ehtoja avaruustoiminnan tai satelliittikaukokartoituksen turvallisesta jatkamisesta tai lopettamisesta. Peruuttaessaan luvan ministeriö voi myös määrätä, että toiminnanharjoittajan on siirrettävä avaruustoiminta toisen toiminnanharjoittajan jatkettavaksi.

14 §

Valvonta

Työ- ja elinkeinoministeriö valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava vuosittain työ- ja elinkeinoministeriölle raportti harjoittamastaan avaruustoiminnasta.

Kaukokartoitustoimijan on toimitettava vuosittain työ- ja elinkeinoministeriölle raportti harjoittamastaan satelliittikaukokartoituksesta ja asiakkaistaan. Jos satelliittikaukokartoitus kuuluu avaruustoimintaan, jossa toiminnanharjoittaja ja kaukokartoitustoimija ovat sama henkilö, voi tämä sisällyttää satelliittikaukokartoitusta koskevan vuosiraportin avaruustoiminnan vuosiraporttiin.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada toiminnanharjoittajalta ja kaukokartoitustoimijalta myös muut tarpeelliset tiedot valvontaa varten.

Tarkempia säännöksiä 2 ja 3 momentissa tarkoitetun raportin sisällöstä sekä valvontaa varten tarvittavista tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

15 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus suorittaa 14 §:n mukaisessa valvonnassa tarpeellisia toiminnanharjoittajan avaruustoimintaan ja avaruusesineeseen sekä kaukokartoitustoimijan satelliittikaukokartoitukseen ja siinä käytettyihin laitteisiin tai laitteistoon kohdistuvia tarkastuksia tai teettää tarkastukset toisella viranomaisella. Ministeriö voi teettää muun kuin Puolustusvoimien lukuun toteutetun toiminnan tarkastuksen myös riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Tarkastusta suorittavalla virkamiehellä ja riippumattomalla asiantuntijalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa toiminnanharjoittajan tai kaukokartoitustoimijan hallinnassa tai käytössä oleviin avaruustoiminnan tai satelliittikaukokartoituksen harjoittamiseen käytettäviin tai käytettyihin tiloihin ja muille alueille, joihin pääsy on välttämätöntä avaruustoiminnan tai satelliittikaukokartoituksen valvonnassa, sekä saada tutkittavakseen valvontatehtävän kannalta välttämättömät asiakirjat ja tiedot sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa tarkastuksen saa tehdä ainoastaan tilanteissa, joissa on olemassa perusteltu ja yksilöity syy epäillä tätä lakia rikotun tai rikottavan tavalla, josta voi olla seuraamuksena 21 §:ssä säädetty seuraamusmaksu tai rikoslaissa (39/1889) säädetty rangaistus, ja joissa pääsy pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyyn tilaan on asian selvittämiseksi välttämätöntä. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyssä tilassa tarkastuksen saa suorittaa vain viranomainen.

Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

17 §

Lausunnot

Työ- ja elinkeinoministeriön on 5 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa sekä 11 § ja 11 a §:ssä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan sekä toiminnanharjoittajan tai kaukokartoitustoimijan luotettavuuden arvioimiseksi 17 a §:ssä tarkoitettulla tavalla pyydettyjä lausuntoja muilta viranomaisilta, jollei lausunnon pyytäminen ole ilmeisen tarpeeton. Ministeriö voi pyytää lausuntoja myös arvioidessaan edellytyksiä luvan muuttamiselle tai peruuttamiselle 13 §:n nojalla tai suorittaessaan 14 §:ssä tarkoitettua valvontaa. Työ- ja elinkeinoministeriö voi pyytää lausuntoja myös erityistä asiantuntemusta edustavilta riippumattomilta asiantuntijoilta.

17 a §

Luotettavuuden arviointi

Tämän lain 5 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua toiminnanharjoittajan luotettavuutta sekä 11 a §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kaukokartoitustoimijan luotettavuutta arvioidaan tässä pykälässä säädetyllä tavalla. Jos toiminnanharjoittaja tai kaukokartoitustoimija on oikeushenkilö, edellytys luotettavuudesta koskee myös toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös avaruustoimintaa tai satelliittikaukokartoitusta harjoittavan oikeushenkilön omistajia, joilla on vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksessä.

Henkilöä ei pidetä luotettavana, jos:

1) hänet on viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan avaruustoimintaa tai satelliittikaukokartoitusta;

2) hänen on muutoin asemansa tai toimintansa perusteella katsottava olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan avaruustoimintaa tai satelliittikaukokartoitusta kansallisen turvallisuuden, Suomen kansainvälisten velvoitteiden tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa yhteensopivalla tavalla;

3) häntä koskevia liiketoimintakieltoja on merkitty viranomaisen rekisteriin tai luottotietorekisteriin; tai

4) hän on konkurssissa taikka ulosmittauksen tai muun selvityksen mukaan kykenemätön vastaamaan veloistaan ja voidaan katsoa, että tämä altistaa hänet hyväksikäytölle, painostukselle, lahjomiselle tai muulle epäasialliselle vaikuttamiselle tai on muutoin omiaan vaarantamaan hä-

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

nen mahdollisuuksiaan tai kykyään huolehtia tämän lain tai sen nojalla annetun luvan tai luvan ehtojen mukaisista velvollisuuksistaan riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti.

Toimivaltaisen viranomaisen on luonnollisen henkilön luotettavuuden arvioinnin lopputulosta harkitessaan otettava erityisesti huomioon henkilön toiminnan tai taustojen merkittävyys koko toiminnanharjoittajan tai kaukokartoitustoimijan kannalta suhteessa avaruustoiminnan tai satelliittikaukokartoituksen harjoittamiseen. Luotettavuuden arviointi perustuu kokonaisarviointiin, jossa on otettava huomioon henkilön asema ja määräysvalta avaruustoimintaa tai satelliittikaukokartoitusta harjoittavassa yhteisössä.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuksi selvitykseksi on hyväksyttävä rikosrekisterilain (770/1993) nojalla saatavat tiedot ja ulkomaisen henkilön osalta tämän alkuperämaan tai sijoittautumismaan toimivaltaisen viranomaisen antama ote rikosrekisteristä. Rikosrekisteriote ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi. Jollei ulkomaisen henkilön sijoittautumismaassa anneta edellä tarkoitettua otetta tai todistusta, niiden sijasta näytöksi on hyväksyttävä henkilön sijoittautumismaan lainsäädännön mukainen valahtoinen tai vakuutuksella vahvistettu ilmoitus.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu määräaika on laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulosta hakemuksen vastaanottohetkeen.

18 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada muilta viranomaisilta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömiä tietoja toiminnanharjoittajaa ja kaukokartoitustoimijaa koskevista seikoista.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot toiminnanharjoittajasta ja kaukokartoitustoimijasta sekä näiden hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenistä ja varajäsenistä, toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, vastuunalaisista yhtiömiehistä sekä muista ylimpään johtoon kuuluvista. Oikeus saada tietoja koskee myös sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetun sakkorekisterin tietoja.

19 §

Uhkasakko

Työ- ja elinkeinoministeriö voi tehostaa 13 §:n 2 ja 3 momentin nojalla antamaansa määräystä uhkasakolla.

20 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

21 §

Seuraamusmaksu

Työ- ja elinkeinoministeriö voi määrätä seuraamusmaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

- 1) harjoittaa avaruustoimintaa ilman 5 §:ssä tarkoitettua lupaa;
- 2) siirtää avaruusesinettä tai avaruustoimintaa koskevan tosiasiallisen määräysvallan toiselle toiminnanharjoittajalle tai omistajalle ilman 11 §:ssä tarkoitettua hyväksyntää;
- 3) avaruustoiminnassa laiminlyö 8 §:ssä säädetyn velvollisuuden ottaa vakuutus;
- 4) harjoittaa satelliittikaukokartoitusta ilman 11 a §:ssä tarkoitettua lupaa; tai
- 5) laiminlyö 11 d §:n 3 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden tai 12 §:ssä tai 14 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua tiedonantovelvollisuuden.

Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 500 000 euroa, kuitenkin enintään neljä prosenttia oikeushenkilön edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään neljä prosenttia hänen rikkomuksen päättymistä edeltäneenä vuonna toimitetun verotuksen mukaisista tuloistaan, kuitenkin enintään 50 000 euroa.

Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon:

- 1) rikkomuksen laatu, laajuus, vahingollisuus, kesto aika ja toistuvuus;
- 2) rikkomuksella saavutettu hyöty, jos tämä tieto on saatavilla;
- 3) toiminnanharjoittajan toimet vahingon lieventämiseksi tai korjaamiseksi; ja
- 4) toiminnanharjoittajan taloudellinen asema.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Seuraamusmaksua ei määrätä, jos menettelyä on pidettävä vähäisenä tai jos maksun määrääminen on menettelyn laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta. Seuraamusmaksu voidaan jättää määräämättä, jos toiminnanharjoittaja on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin menettelyn korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen eikä menettely ole vakava tai toistuva. Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli viisi vuotta.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Sille, jolle on määrätty seuraamusmaksu, ei saa samasta teosta tuomita tuomioistuimessa rangaistusta.

Seuraamusmaksu vanhene viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen ratkaisun antamisesta. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettua satelliittikaukokartoitusta voidaan jatkaa ilman 11 a §:ssä tarkoitettua lupaa kahdentoista kuukauden ajan lain voimaantulopäivästä lukien.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1:n § 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu öljypäästömaksu, tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) 9 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, työsopimuslain (55/2001) 11 a luvun 3 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 35 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) 6 §:ssä tarkoitettu laiminlyöntimaksu, yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 49 §:ssä tarkoitettu rikkomusmaksu ja 51 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, alkoholilain (1102/2017) 71 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, siemenlain (600/2019) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, kasvinterveyslain (1110/2019) 26 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 15 §:ssä tarkoitettu tuontivalvonnan seuraamusmaksu, tieliikennelain (729/2018) 161 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajokorttilain (386/2011) 93 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, vesiliikennelain (782/2019) 122 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 268 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu, ajoneuvolain (82/2021) 195 §:ssä tarkoitettu liikennevirhemaksu ja 189—192 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, rehulain (1263/2020) 51 §:ssä tarkoitettu rehuvalvonnan seuraamusmaksu, elintarvikelain (297/2021) 67 §:ssä tarkoitettu elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, eläintäutilain (76/2021) 94 a §:ssä tarkoitettu eläintäutivalvonnan seuraamusmaksu, eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 36 §:ssä tarkoitettu eläinten tunnistamis- ja rekisteröintivalvonnan seuraamusmaksu ja 37 §:ssä tarkoitettu eläimen tunnistusasiakirjan mukana pitämistä ja esittämistä koskevan velvollisuuden rikkomisesta määrättävä liikennevirhemaksu, luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain (1330/2021) 38 §:ssä tarkoitettu luomuvälvönän seuraamusmaksu, jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022) 8 ja 9 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, lannoitelain (711/2022) 37 §:ssä tarkoitettu lannoitevalvonnan seuraamusmaksu, eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 63 a §:ssä tarkoitettu sivutuotevalvonnan seuraamusmaksu ja avaruustoiminnasta annetun lain (63/2018) 21 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Eduskunnan vastaus EV 222/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 12.12.2022

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri